

05.09.2024

Lugupeetud Kultuuriministeeriumi kantsler Kristiina Alliksaar

Täna meeldiva kohtumise eest!

Palume selgitust olukorrale, milles Eesti Arhitektuurikeskusel on õigustatud ootus Kultuuriministeeriumi tegevustoetuse laekumisele (taotlus esitatud 29.05.2024), kuid mis meie mittemõistetavatel põhjustel on endiselt lahenduseta.

Arvestasime oma taotluses Kultuuriministeeriumi poolt 5. aprillil saadetud e-kirjaga, milles antakse teada, et Kultuuriministeerium on otsustanud Veneetsia Arhitektuuri Biennaali korraldamise võtta ministeeriumi vastutusele.

Arhitektuurikeskuse esindajana leian, et:

1. Kultuuriministeeriumi poolne otsus muuta Arhitektuuri Biennaalil osalemise korraldajat toimus vastupidiselt Kultuuriministeeriumi poolt kokku kutsutud arhitektuuri avalikkuse ja Eesti Arhitektuurikeskuse soovidele.
2. Kuni otsuse teatavakstegemiseni töötas Eesti Arhitektuurikeskus Veneetsia Arhitektuuri Biennaali ettevalmistamisega, koostades võistlustingimusi ning pakkudes välja erinevaid strateegiaid, mille hulka kuulus ka ettepanek lähendada produktsiooni- ja kuraatormeeskonda.
3. Veneetsia Arhitektuuri Biennaali korraldamisega seotud töömahud ei jäänud Arhitektuurikeskusel täitmata vaid täitusid mitme valdkondliku arendustegevusega. Toome välja Ringse Arhitektuuri Kiirendi loomist arhitektuuri ettevõtetele ja uuest aastast käivituvat Ringse Arhitektuuri Kiirendit omavalitsustele. Kõik tegevused on valdkonna poolt väga hästi vastu võetud.

Arhitektuurikeskus on ca kümme aastat ka Kultuuriministeeriumi poolt olnud defineeritud, kui valdkondlik arenduskeskus, kes tegeleb valdkondlike arengute jaoks oluliste küsimustega. Kuna meil puudub endiselt Kultuuriministeeriumi poolne rahastaja ootuste dokument ja hetkel on 2024 aasta septembrikuu, ei nõustu me Kultuuriministeeriumi mitteametlike väidetega, mille kohaselt on tegevustoetuse kärbe seotud Arhitektuurikeskuse muutunud fookusega.

Arhitektuurivaldkond on uue paradigma lävel, kus senise valdavalt vormi- ja funktsioonikeskne lähenemine on täienenud rõhutatult materjalikeskse kontseptsiooniga arhitektuuriga.

Suundumusele annab hoogu Euroopa Liidus täistuuridel toimuv madalsüsinikehituse lahenduste otsimine mis hõlmab nii uusi ehitus- ja projekteerimissüsteeme kui ka uute ehitusmaterjalide arendamist ning olemasoleva kasutusest väljas oleva hoonefondi taaskasutuslahenduste otsimist.

Võiksime arvata, et ehitusmaterjalide arendamine ja taaskasutuslahenduste otsimine on materjaliteaduse ja inseneeria ülesanne ning suund vastutusvaldkonnana Kliimaministeeriumi tegevusala, mistõttu võiks ka Arhitektuurikeskuse fookus ja tegevus kuuluda Kliimaministeeriumi alla.

Euroopa Liidu kestlikku tulevikku vaatavas retoorikas on „rohepööre ei tähenda majanduse kokku tõmbumist“ asendumas seisukohaga, mille kohaselt tegelik muutus saab tulla vaid tarbimiskultuuri muutumisest. Just siin saab arhitektuur kultuurivaldkonna esindajana anda olulise impulsi ehituse ja kinnisvara valdkonnale, mis moodustab üleilmsest süsinikuheitest ca kolmandiku.

2025 aastal Eestit 19.ndal Veneetsia Arhitektuuribiennaalil esindav töö „Las ma soojendan sind“, keskendub muuhulgas ka hoonete renoveerimisele, mis esitas konkursitöös väite: „Hoonete renoveerimine ei ole ajutine lahendus, see jääb püsima kümneteks aastateks“ Eesti Arhitektuurikeskus mõistab kuraatorite taotlust järgmiselt: kliimaneutraalne arhitektuur ja ehitus ei ole vaid inseneeria ja Kliimaministeeriumi küsimus vaid see puudutab meie ühist avalikku ruumi, mille kvaliteedi eestseisjaks on alati olnud arhitektuur ja kultuur. Loodan, et eeltoodud selgitused aitavad paremini mõista Eesti Arhitektuurikeskuse rolli valdkonna arenduskeskusena, mille edasiseks toimimiseks on Kultuuriministeeriumi poolne tegevustoetus väga oluline.

Palume toetuse suuruse otsustamisel aluseks võtta Eesti Arhitektuurikeskuse poolt 29.05.2024 esitatud taotlus.

Lugupidamisega

Hannes Praks